

Beleidsnotitie schuilstallen

1 Aanleiding en achtergrond

Lang niet alle (kleinschalige) houders van paarden, ezels, koeien, schapen of geiten hebben hun dieren direct bij huis lopen, maar in een verderop gelegen weiland. Hoewel deze dieren het hele jaar door buiten kunnen blijven, is enige vorm van beschutting wel noodzakelijk. Zodra er veel regen valt of de zon fel schijnt, is het voor dieren in een wei zonder schuilmogelijkheid geen pretje. Nederland heeft een grillig klimaat. De weersomstandigheden kunnen plotseling en voor lange tijd verslechteren. Niet iedereen is in de gelegenheid de dieren bij een hoosbui even naar de stal op het erf te halen. Daarvoor is de afstand tussen erf en weiland vaak te groot. Ook hebben lang niet alle stallen op het erf een uitloopmogelijkheid. Dit zou kunnen betekenen dat dieren die bij wisselvallige weersomstandigheden naar 'huis' worden gehaald, langdurig binnen staan.

Een wei met soortgenoten of andere diersoorten voorziet in een essentiële behoefte van landbouwhuisdieren. Weidegang is goed vanuit het oogpunt van dierwelzijn en ook vanuit het oogpunt van diergezondheid. Dierhouders gaan in toenemende mate bewust om met het thema dierwelzijn, waardoor de vraag naar schuilstallen groeit. Een schuilstal beschermt dieren niet alleen tegen zon, wind en regen, maar biedt ook een plek om de dieren op verantwoorde wijze te verzorgen en te voeren en ze in geval van een dierziekte onderdak te verschaffen.

Om verzoeken voor het oprichten van schuilstallen op een eenduidige en ruimtelijk aanvaardbare wijze te behandelen is deze 'Beleidsnotitie schuilstallen' opgesteld. Deze notitie geldt als gemeentelijk beleidskader voor het verlenen van ontheffing voor schuilstallen en is tevens input voor het bestemmingsplan Buitengebied.

1.1 De vraag naar schuilstallen

Verzoeken voor het oprichten van nieuwe schuilstallen of het legaliseren van al bestaande schuilstallen komen doorgaans van particuliere aanvragers die in het buitengebied, al dan niet in de buurt van hun woning / (agrarisch) bedrijf, een weiland of stuk grond hebben waarop ze dieren houden. Gekoppeld aan het houden van dieren bestaat ook de wens deze dieren bescherming te bieden tegen regen en kou in de vorm van een schuilstal. Veelal wonen de aanvragers niet in de buurt van het weiland zodat er niet aangehaakt kan worden bij bestaande bebouwing en er een wens bestaat voor een solitaire schuilstal.

1.2 Huidige beleidskaders

Het gemeentelijk beleid zoals opgenomen in het bestemmingsplan Buitengebied is er op gericht losse bebouwing in het buitengebied zoveel mogelijk te voorkomen. Behoudens erfafscheidingen en kleine bouwwerkjes zoals bankjes, palen en masten is het oprichten van gebouwen niet toegestaan op deze gronden. Derhalve is het oprichten van een schuilstal bijna altijd in strijd met het bestemmingsplan, terwijl de dieren juist vaak worden gehouden op gronden met een agrarische bestemming, zonder bouwblok.

Deze opzet van het ruimtelijk beleid komt voort uit een al jaren lang geldend beleid om in het buitengebied niet meer bebouwing toe te staan dan noodzakelijk, bijvoorbeeld ten behoeve van de agrarische bedrijfsvoering of particuliere bewoning. Deze bebouwing is vaak geclusterd rondom een (agrarisch) bedrijf of huis. Op deze manier wordt het buitengebied zo veel mogelijk gevrijwaard van verstening, versnippering en verrommeling en behoudt het buitengebied haar natuurlijke uitstraling.

Echter, niet alleen het beleid van de gemeente Hengelo is er op gericht bebouwing in het buitengebied zoveel mogelijk tegen te gaan, ook de wetgever tracht hierin te voorzien. Zo is een relatief lichte buitenplanse ontheffingsmogelijkheid ex artikel 3.23 Wro enkel mogelijk indien het een bijgebouw bij een woning of het een bedrijfsgebouw van lichte constructie ten behoeve van een agrarisch bedrijf betreft. Vaak kan niet aan deze voorwaarden worden voldaan omdat het solitaire weiltes betreft en het veelal geen bedrijfsgebouw betreft ten behoeve van een agrarisch bedrijf. Immers, het bijvoorbeeld hobbymatig houden van dieren is geen bedrijfsactiviteit.

Middels een binnenplanse ontheffing was het in het bestemmingsplan Buitengebied 2000 echter wel mogelijk bouwwerken met een bebouwde oppervlakte van maximaal 30 m² en een bouwhoogte van maximaal 4 meter toe te staan, mits dat noodzakelijk is in verband met een doelmatige agrarische bedrijfsvoering en de bebouwing gezien de specifieke functie niet op het bouwperceel kan worden geplaatst.

1.3 Schuilstallen en dierenwelzijn

De gemeente Hengelo staat niet alleen in haar vraagstuk ten aanzien van schuilstallen. Zo heeft de Nederlandse belangenvereniging van hobbydierhouders (NBvH) een notitie uitgebracht onder de naam "Notitie Schuilplaats voor dieren in de wei" waarin zij aandacht vraagt voor de nu voorliggende problematiek. In deze notitie vraagt de NBvH aandacht voor dieren die vaak het gehele jaar buiten verblijven zoals schapen, paarden, runderen, geiten en ezels. De NBvH geeft aan dat bij goede weersomstandigheden het buiten verblijven geen probleem is. Echter, bij slechte weersomstandigheden (regen, kou, maar ook hitte) kan het dierenwelzijn in het geding komen. Tegelijk geeft de NBvH aan dat verrommeling van het buitengebied voorkomen dient te worden, maar dat in de afweging tot het al dan niet faciliteren van schuilstallen ook het dierenwelzijn moet worden meegenomen. De NBvH stelt; 'Goed voorbeeld doet goed volgen'. Een gemeente die schuilstallen onder bepaalde voorwaarden toelaat, hoeft niet bang te zijn voor een ongewenste precedentwerking. Een verbod op schuilstallen werkt juist verrommeling in de hand. Her en der verschijnen illegale gebouwtjes van bedenkelijke kwaliteit.

2 Schuilstallenbeleid

De vraag hoe om te gaan met het wel of niet toestaan van schuilstallen laat zich inkaderen door twee uitersten, te weten; het niet toestaan van schuilstallen en het overal, ongelimiteerd toestaan van schuilstallen.

2.1 Het niet toestaan van schuilstallen

Door een verbod op schuilstallen wordt het buitengebied vrijgehouden van allerlei solitaire bouwwerken (van particulieren). Echter, tegelijk betekent dit tevens dat onder andere het houden van hobbydieren niet meer mogelijk wordt, anders dan in de directe omgeving van al bestaande woningen / agrarische bedrijven in het buitengebied. Dieren zullen deels uit het buitengebied verdwijnen en weilandjes zullen leeg komen te staan en braak komen te liggen.

Indien er toch sprake is van het houden van dieren zonder schuilstal, kan het zijn dat het dierwelzijn in het geding komt. Hierbij komt dat door een verbod op schuilstallen, dierhouders gedwongen worden noodvoorzieningen te treffen die lang niet altijd even fraai zijn en juist leiden tot verrommeling van het buitengebied.

2.2 Het onbeperkt toestaan van schuilstallen

Indien het oprichten en in standhouden van schuilstallen onbeperkt wordt toegestaan kan zorg gedragen worden voor een goede huisvesting van (hobby)dieren in het buitengebied en komt het dierwelzijn niet in het gedrang. Het gevaar is echter dat op ieder weilandje een gebouwtje komt te staan, wat tot verrommeling van het buitengebied kan leiden. Her en der zouden bouwseltjes, bouwwerken en gebouwtjes van bedenkelijke kwaliteit kunnen worden opgericht. Bovendien zouden een soort volkstuinachtige taferelen zouden kunnen ontstaan waarbij het handhavingapparaat van de gemeente extra wordt belast om na te gaan of de schuilstallen niet voor meer dan het huisvesten van hobbydieren worden gebruikt.

2.3 Uitgangspunten voor nieuw beleid

Bovenstaande alinea's geven de uiterste grenzen van het vraagstuk aan. Middels gedegen beleid kan er zorg voor worden gedragen dat zowel ruimtelijke belangen als de belangen van de dierhouder en zijn dieren maximaal gewaarborgd worden. In plaats van schuilstallen te verbieden kunnen, onder voorwaarden van landschappelijke inpassing en architectuur, schuilstallen worden toegestaan. Hierdoor wordt tegemoet gekomen aan dierwelzijn en hoeft er geen sprake te zijn van verrommeling van het buitengebied.

Centrale uitgangspunten bij dit beleid zijn:

- Het moet mogelijk zijn dieren te houden in het buitengebied, enerzijds om de behoefte hiernaar te faciliteren, anderzijds omdat dieren in de wei bijdragen aan het karakter van het buitengebied en aan het op een natuurlijke manier onderhouden van de weilanden;
- Het moet mogelijk zijn om in het kader van dierwelzijn de dieren adequate huisvesting te bieden;
- Om specifieke gebiedskenmerken te beschermen dient het plaatsen van schuilstallen niet overall te worden toegestaan. Daarbij dienen de bestemming, de ligging en de specifieke waarde van het gebied in overweging te worden genomen;
- Om de ruimtelijke kwaliteit te waarborgen dienen eisen te worden gesteld aan omvang en materialisering.

2.4 Concrete uitwerking beleidskaders

In paragraaf 2.3 zijn de beleidsuitgangspunten aangegeven waarbinnen schuilstallen zijn toegestaan. Deze beleidsuitgangspunten worden hierna nader uitgewerkt in de volgende concrete toetsingskaders:

- Bestemming;
- Solitair gelegen weilanden;
- Enkel ten behoeve van het bieden van onderdak aan hobbydieren;
- Goede landschappelijke inpassing;
- Maten, afmetingen, vormgeving en materialisering;
- Het hobbymatig houden van paarden.

2.4.1 Bestemming

Uitgangspunt van het beleid is het zoveel mogelijk faciliteren van de vraag naar schuilstallen met name vanuit het oogpunt van dierwelzijn. Echter, niet alle gebieden lenen zich voor het houden van dieren en hoeven daarom niet de mogelijkheid te bieden om schuilstallen op te richten (bijvoorbeeld natuur en bosgebieden). In aanmerking komen daarom alleen de gebieden / gronden die in het bestemmingsplan Buitengebied de bestemming 'Agrarisch', 'Agrarisch met waarden – Agrarische functie met landschapswaarden' of 'Agrarisch met waarden – Agrarische functie met natuur- en landschapswaarden' hebben.

2.4.2 Solitair gelegen weilanden

Er moet sprake zijn van een bepaalde onmogelijkheid om de schuilstal binnen de bestemming 'Wonen' of binnen een agrarisch bouwblok op te richten, binnen de daar aanwezige of mogelijk te realiseren bebouwing. Voor het toestaan van een schuilstal moet het daarom gaan om solitair gelegen weilanden niet gelegen aansluitend aan de woonbestemming c.q. het agrarisch bouwblok van de eigenaar/gebruiker.

2.4.3 Enkel ten behoeve van het bieden van onderdak aan dieren

Een schuilstal mag enkel gebruikt worden voor de huisvesting van dieren. Het opslaan van landbouwgereedschap, (bouw)materiaal, auto's e.d. of gebruik als (huishoudelijke) berging of hobbyruimte is expliciet niet toegestaan. Dit sluit immers niet aan bij het beleidsdoel met betrekking tot het waarborgen van dierwelzijn en is bovendien vaak ook nog eens strijdig met de onderliggende bestemming.

2.4.4 Goede landschappelijke inpassing

Met betrekking tot de positionering van de schuilstallen dient de plaats die landschappelijk gezien het best tot zijn recht komt benut te worden voor de schuilstal. Hierbij dient het in ieder geval te gaan om de randen van het perceel, bij voorkeur in een hoek, nabij bestaande bossage of erafscheidingen.

2.4.5 Maten, afmetingen, vormgeving en materialisering

Qua afmetingen wordt zoveel mogelijk aangehaakt bij de regels voor vergunningvrij bouwen en bij het beleid zoals dat voorheen gold in het bestemmingsplan Buitengebied 2000. Dit houdt in; een oppervlakte van maximaal 30 m² en een nokhoogte van maximaal 4 meter. Aangezien een schuine afdekking in de vorm van een zadeldak vormgevingstechnisch gewenst is, geldt een maximale goothoogte van 2,5 meter.

Qua vormgeving dient het te gaan om een gebouwtje wat passend is in het landschap. Als materialisering geldt daarbij: gepotdekselde houten gevelbekleding in een bedekte kleur en schuine afdekking met een dakbedekking van bitumen singels, leitjes of donkere dakpannen. Niet toegestaan zijn stalen (damwand) profielen, gemetselde of anderszins stenen muren en golfplaten.

2.4.6 Het hobbymatig houden van paarden

Speciale aandacht bij het schuilstallenbeleid dient geschonken te worden aan het hobbymatig houden van paarden. Indien de paarden op soortgelijke wijze grazen in een weiland zoals schapen, geiten en dergelijke dat doen, hoeft het oprichten van een schuilstal voor paarden geen probleem te zijn. Echter, het mag niet zo zijn dat de complete structuur van het perceel verandert en dat er een soort mini manege ontstaat met een rijbak, stapmolen, stro- en hooiopslag, parkeerplaats voor paardentrailer etc.

Niet zo.....

.... maar zo!

3 Concrete vertaling beleidsnotitie

Schuilstallen zijn toegestaan indien wordt voldaan aan de onderstaande voorwaarden:

- Schuilstallen mogen enkel worden opgericht op percelen met de bestemming 'Agrarisch', 'Agrarisch met waarden – Agrarische functie met landschapswaarden' of 'Agrarisch met waarden – Agrarische functie met natuur- en landschapswaarden';
- Het dient te gaan om solitair gelegen weilanden. Indien een weiland aansluit op het huisperceel van de aanvrager, dient de schuilgelegenheid binnen dat perceel en binnen de vigerende bebouwingsregels te worden gerealiseerd;
- Een schuilstal mag enkel gebruikt worden voor de huisvesting, voeding en verzorging van dieren. Er mag wel ruimte zijn voor de opslag van een beperkte hoeveelheid hooi en stro en voor hekjes om dieren eventueel van elkaar te kunnen scheiden. De schuilstal mag echter geen ruimte bieden voor opslag van mest, gereedschap en andere materialen; Het opslaan van landbouwgereedschap, (bouw)materiaal, auto's e.d. of gebruik als (huishoudelijke) berging of hobbyruimte is expliciet niet toegestaan;
- Schuilstallen dienen aan de randen van het perceel te worden gepositioneerd, bij voorkeur in de hoek en/of nabij bestaande bossage of erfafscheidingen. Van de aanvrager kan een beplantingsplan worden verlangd, dat samen met de bouwaanvraag wordt ingediend. De eventuele beplanting geeft structuur aan het perceel waar de schuilstal komt te staan, kan de stal indien nodig (gedeeltelijk) aan het oog onttrekken en zorgt voor samenhang met de omgeving;
- Een schuilstal dient een open karakter te hebben, dat wil zeggen; dieren moeten makkelijk in en uit kunnen. Het kan noodzakelijk zijn om de schuilstal tijdelijk af te sluiten: in geval van ziekte van een individueel dier, in geval van een besmettelijke dierziekte of ingeval van een bevalling. Om aan deze vereisten te kunnen voldoen mag de stal aan de open zijde worden voorzien van hekwerk of deuren;
- Een schuilstal dient een landelijke uitstraling te hebben. Wanden en dak zijn gemaakt van natuurlijke materialen die zo min mogelijk opvallen; gepotdekselde houten gevelbekleding in een bedekte kleur, schuine afdekking met een dakbedekking van bitumen singels, leitjes of donkere dakpannen. Niet toegestaan zijn stalen (damwand) profielen, gemetselde of anderszins stenen muren of golfplaten;
- De vloer is bij voorkeur verhard (van belang voor goede reiniging, ontsmetting en voor een natuurlijke slijtage van klauwen en hoeven);
- Rondom de schuilstal mag, om modderpoelen te voorkomen, bestrating worden aangelegd. Een breedte van 1,5 meter rondom is hierbij maximaal;
- De oppervlakte van de schuilstal mag maximaal 30 m² bedragen, de goothoogte maximaal 2,5 meter en de nokhoogte maximaal 4 meter.

4 Uitvoering van beleid

4.1 Vrijstelling en Wro

Deze notitie vormt een aanvulling op de regels zoals opgenomen in het bestemmingsplan Buitengebied. Door het opnemen van een ontheffingsmogelijkheid in het bestemmingsplan Buitengebied bestaat de mogelijkheid aanvragen in behandeling te nemen en deze te toetsen aan de criteria uit deze beleidsnotitie. Hierdoor kan een goede afweging worden gemaakt tussen verrommeling van het landschap en dierwelzijn en is maatwerk mogelijk. De binnenplanse ontheffingen zijn veel minder tijdrovend en kostbaar dan de procedures voor wijziging van een bestemmingsplan.

4.2 Handhaving

Bestaande schuilgelegenheden die niet in overeenstemming zijn met deze beleidsnotitie kunnen in het kader van deze beleidsnotitie worden aangeschreven. Indien de strijdigheid met de beleidsregels vormgevings- of positioneringsaspecten betreft, zal de eigenaar aangeschreven worden deze aan te passen. Indien het gebied of de gebiedskarakteristieken zich niet lenen voor het houden van dieren en het plaatsen van een schuilstal, zal de aanvrager aangeschreven worden de schuilgelegenheid te verwijderen.